

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravljanju prejemanja . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . „ 15 „
za trikrat . . . „ 13 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostopna pettivrsta po 23 vin.

Poslano:

enostopna pettivrsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

J. W. Seton Watson (Scolus Vialor)
o Slovencih in o jugoslovanskem
vprašanju.

Med potjo iz Turčanskega Sv. Mar-
tina, kjer je obiskal voditelje Slova-
kov, v Lvov, kjer hoče proučavati ukrajin-
sko vprašanje, se je ustavil znani an-
gleški pisatelj Seton Watson (znan
pod pisateljskim imenom Scotus
Vialor) en dan v Krakovu. Dasirav-
no je imel malo časa in je mnogo Polja-
kov hotelo govoriti z njim, mi je van-
dar posvetil skoraj celo popoldne.

Pred vsem si Mistra Watsona ne
smemo predstavljati po tipu onih ša-
blonskih Angležev, kakor jih predstavl-
jajo razne povesti, zlasti pa nemški
saljivi listi. Visok, vitez, krog 30leten,
z malimi brkami pod nosom, oblečen
v navaden siv anglijski — tako se mi je
predstavil na hodniku hotela kot naj-
navadnejši hotelski gost, šla sva v ka-
varno, se stisnila v kot k mizici in pri-
čela razgovarjati. Da je bil razgovor
bolj vsestranski, sem vzel s sabo še ne-
kega Jugoslavana, pristaša jugoslo-
vanske nacionalistične struje, in tako
sem jaz igral vlogo »starega«, on »mla-
dega«, Mister Watson pa nepristran-
skega tretjega.

Popolnoma brez poze — to je prvi
vtisk, katerega naredi na človeka an-
gleški gost. To je popolnoma naravno.
Pozira parven, a ne pozira resnični
velikaš, pozira sin majhnega naroda, ki
hoče posnemati velike, a ne pozira sin
v resnici velikega naroda z lastno in
staro kulturo. Njemu tega ni potreba.

Dalje vzbudi začudenje naravnost
izvanredna inteligenca angleškega pot-
nika. Za Angleža morajo zveneti jugo-
slovanska imena jako čudno ter jih
mora le s težavo obdržati v spominu.
A gospod Seton Watson pomni ime vsa-
kega Jugoslavana, da ga je le enkrat sli-
šal. Predstavil sem mu tovariša in kot
je navada, hitro in kratko povedal nje-
govo ime, a Anglež se je takoj spomnil,
da je to ime bral pred dvema letoma v
nekem časniku, dasiravno je bilo ome-
njeno takrat v časniku samo mimo-
grede v neki lokalni zadevi. Ravno ta-
ko dobro pomni imena krajev, časniki-
kov in časopisov, katere je čital itd.

V isti meri, kot spomin, deluje pri
njem inteligenca. Človeka presodi iz ene
kretnosti, iz enega stavka in potem snuje

kombinacije potom logičnih zvez. Vsled
tega ne potrebuje mnogo informacij in mu
ni treba nobene stvari razlagati na široko.
Svoje predmete se drži sistematično natančno,
ter se nikjer ne zgubi v postranskih
momentih.

Potem sem hotel spoznati metodo nje-
govega postopanja pri proučevanju avstrijs-
skih narodnostnih razmer in zdi se mi, da
bi to metodo najlažje označil kot: mate-
matično geografijo. Študira takorekoč z
zemljevidom pred sabo in posamezne geo-
grafske točke tehta s pomočjo matematič-
nih potenc. Zemljepisje in številka, s tema
dvema činiteljema misli in sklepa in radi
tega so njegovi zaključki jako logični.

Sedaj pa, kako si on predstavlja reši-
tev jugoslovanskega vprašanja?

Zdi se mi, da so njegovi nazori, kakor
jih je razvil napram meni, približno sle-
deči:

Vprašanje je mogoče rešiti »bolj ra-
dikalno« ali »manj radikalno«.

Bolj radikalna rešitev bi povzročila
velike katastrofe za celo Evropo in uni-
čila znaten del evropske kulture, od ka-
tere duševno žive tudi Jugoslavi. Poleg
tega so posledice jako negotove, a na vsak
način bi stalo to reševanje mnogo žrtv.

Manj radikalna rešitev bi ne zahteva-
vala tolikih žrtv in bi imela ne manj ugo-
den rezultat.

Naravno je torej, da se skuša doseči
manj radikalna rešitev in šele, ako bi ta
bila v resnici nemogoča, preostaja še ved-
no bolj radikalna. — »Po mojem mnenju,«
je rekel, »je manj radikalna rešitev še
vedno mogoča in lažja, kakor pa bolj ra-
dikalna.«

Manj radikalno razvozljanje zadeve
bi se dalo doseči, ako sta izmed treh to-
zadevno odločujočih činiteljev za njo vsaj
dva. To se pa lahko zgodi, zlasti ako na-
stanejo v ne predaljnji prihodnosti spre-
membe, kakor jih povzroča sam tek na-
rave. Torej bi bilo nepotrebno siliti pri-
časom k bolj radikalni rešitvi, dokler ni
znano, če ne nastopi takrat sama po sebi
manj radikalna.

Od bolj radikalne rešitve, ako bi iz-
padla povoljno, bi imel del Jugoslovancov
(Srbi) popolnoma zavarovane svoje intere-
se, drugi (Hrvat) bi tudi mogoče bili z njo
zadovoljni, najslabeje bi pa pri tem bile
varovane koristi Slovencev. Za Slovence
bi bila manj radikalna rešitev ugodnejša,
kakor pa bolj radikalna, dasiravno bi tudi
ta ne zadovoljila popolnoma njihovih želj.

V vsakem slučaju je zadeva Trsta ev-
ropsko vprašanje in pot čez Alpe do
morja je velikanskega pomena za Nem-
čijo. Logičnim potom je torej razvozljanje
jugoslovanskega vprašanja nemogoče dru-
gače, kakor da se zraven zavarujejo tudi

koristi drugih prizadetih faktorjev. Morda
bi se dalo urediti tako, da postane Trst
s primernim kosom dežele neposredno dr-
žavno mesto ter se zagotovi prosta pot
čez slovensko zemljo do morja. Ostali del
slovenskih dežel bi ne tvoril nobene večje
težave.

Tako bi izpadlo za Slovence pri manj
radikalni rešitvi. O bolj radikalni ni mo-
goče povedati ničesar, ker igrajo vlogo
razni činitelji, katerih vplive ni lahko vna-
prej določiti. In vsak način bi izpadla za
Slovence manj ugodno.

Dr. L. L.

Anarhija v Albaniji.

Podrobnosti boja za Drač.

«Corriere della Sera» poroča iz Dra-
ča: Vstasi nadaljujejo napade na Drač. Iz-
gube so na obeh straneh velike. Polkovnik
Thompson je bil ustreljen s kroglo iz pu-
ške. Drač je prejšnjemu v veliki nevar-
nosti. Tako lahko kakor tudi druga posla-
ništva so sklenila, da se omeje le na lastno
obrambo. — »Albanska korespondenca«
poroča 15. t. m. ob 9. zjutraj: Boj med
vstasi, ki so napadli Drač in med posadko
se nadaljuje. Vlada razpolaga v Draču z
1100 oboroženimi nacionalisti, in sicer z
250 orožniki, z 200 oboroženimi naciona-
listi in s 700 Miriditi in kosovski moha-
medanci. Število vstašev ni znano. Zbrali
so se najbrže severovzhodno od Drača
pri Šijaku in pri Kavaji. Od tu so v treh
skupinah operirali proti Draču, in sicer
ena skupina iz Šijaka čez Palo, drugi dve
skupini pa na cesti iz Šijaka, ki vodi južno
ob morskem obrežju v Drač. Zadnje tedne
so izkopali utrdbe južno od Drača. Branil-
ci razpolagajo s 75 cm gorskimi topovi in
s štirimi strojnimi puškami.

«Neue Freie Presse» objavlja o bojih
za Drač sledečo brzojavko: 14. t. m. ob
14.5. zjutraj se je nenadoma začelo grome-
nje topov. Sledilo je vztrajno streljanje iz
pušk. Vstasi, ki naj bi bili te dni od štirih
strani napadeni, so prej napadli Drač, pre-
den se je načrt izvedel. Poizkusili so
vdreti v mesto čez most, ki je od mesta
300 m oddaljen, drugi so pa prebredli la-
guno poleg mostu, da pridejo v mesto.
Kakor se je sklepalo iz streljanja topov,
so vstasi napadli od dveh strani. Brani
Drač 800 Malisori, ki so še 13. t. m. de-
filirali pred kneževsko palačo, nekaj alban-
skih orožnikov in končno albanski in ev-
ropski prostovoljci; osobito pri topovih.
Neki Skodov brzostrelni top vodi avstrijs-
ki inženir Heszler in dva Nemca. Čuti je
bilo tudi od časa do časa streljanje iz stroj-
nih pušk. Okolu 6. ure zjutraj je bil boj
najhuši. Okolu 7. ure zjutraj je poneha-
valo streljanje, tri četrt na 8. uro se je zo-

pet pričelo. Ob 6. zjutraj je jeznil skozi
ulice knez Viljem v albanski uniformi in
se podal k mostu, kjer je zasledoval skozi
daljnogled boj, nato se je vrnil v mesto, ki
je pripravljeno za obrambo. Avstrijsko po-
slaništvo stražijo mornarji. Med 7. in 8.
uro se je poročalo, da je padel polkovnik
Thomson. Nizozemski častniki trdijo, da
štejejo vstasi 6000 mož. Iz Skadra se po-
roča, da sta dva italijanska častnika in
neki italijanski poslanec agitirala med v
Lešu zbranimi Miriditi, da naj ne odrinejo
v Drač proti vstašem.

Kako je padel Thomson.

Thomsonovi vojaki so zjutraj ležali v
strelnih jarkih. Ukazano jim je bilo, da naj
jarke zapuste in vstase napadejo. Ker so
vstasi streljali, Malisori niso hoteli takoj
napasti. Thomson je nato, da jih ojunaci,
skočil sam iz jarka in je s sabljo v roki drl
naprej. Zadel ga je krogla. Ob 9. uri so
se čuli le še posamezni strelji. Zdi se, da
so bili takrat napadi vstašev odbiti. V
Draču grade utrdbe. V ulici, ki vodi do
avstrijskega poslaništva, so zgradili bari-
kade. Avstrijski admiral je prišel zjutraj
v mesto in se je osebno prepričal, kako da
stojte stvari. Izkricali so tudi avstrijske
zdravnike, ki so v bojni črti obvezavali
ranjence.

Ob štirih popoldne Drač še ni bil zavzet.

«Agenzia Stefani» poroča iz Drača
15. t. m. ob 4. popoldne: Zdaj je mirno, a
vidita se v bližini dva sovražnikova od-
delka, ki vsak trenutek lahko mesto na-
padeta in ga oplenita. Bati se je, da na-
padejo vstasi ponoči. Število mrtvih in
ranjenih je veliko. Knez je pozval ojačenja
iz Leša.

Če se Albanija razdeli

med Grsko in Srbijo, bo zahtevala Bulga-
rija, kakor je izjavil Dimitrijevič, da ji vrne-
jo Makedonijo.

Di San Giuliano o napadu na Drač.

V italijanski zbornici je Di San Giu-
liano 15. t. m. izjavil, da se je navidezno
izboljšal položaj kneza in sedanje vlade,
ko je bil nepričakovano danes zjutraj Drač
napaden. Italijanski in avstro-ogrski mor-
narji branijo kneževsko rezidenco in posla-
ništva. Najbrže je danes zjutraj priplula
neka angleška vojna ladja pred Drač. An-
gleški admiral bo kot najstarejši prevzel
poveljstvo mednarodnih čet. Pričakuje se
tudi ena angleška in ena ruska vojna ladja.
Italijanska eskadra je pripravljena v Ja-
kinu, da odrine v Drač, kadar bo to ka-
zalo. Minister nato slavi hrabrega padlega
polkovnika Thomsona.

V Italiji se vpokliče pod orožje rezervni
letnik.

«Tribuna» poroča, da se vpokliče en
rezervni letnik pod orožje.

LISTEK.

Josip Vandot:

Razor.

Slika iz davnih dni.
(Dalje.)

Obrnil se je orjaški Sloven k Bo-
rutu: »Ti ostaneš pri meni,« je velel
kratko. »Sedaj me pa pelji po najkrajši
poti k šotorom pasjeglavcev.«

Borut je spoznal, da mu Sloven ne
zaupa. Morda sumi, da je izdajica in
hoče prodati Slovence divjim sovragom.
Zabolelo je to mladca in ustnice so se
mu stisnile. »Starešina,« je izpregovoril
témno in samoglavo, »jaz sem Sloven
in moj jezik še ni oblatila laž. Pojdite
sami naprej in si poiščite sovraže. Jaz
jih najdem že sam in se poizkusim z
njimi.«

Starešina se je okrenil naglo nazaj,
ko je slišal take besede. Položil je
mladcu roko na glavo. »Ne vznemirjaj
se, drzni mladeček!« je rekel, kot bi hotel
tolaziti mladca. »Ne misli, da te su-
mim. Verjamem ti vse, ker vem, da si
slovenski mladeček. Pojdi urno, da ne za-
mudiva časa in lepe prilike.«

In hitela sta ob bregu šumne Dra-
ve. Na vzhodu je ravno vstal mesec.

Njegova motna svetloba je padla ravn-
o na njiju in jima je kazala pot. Pre-
vidno, a vendar naglo sta spela dalje
proti gozdu, ki je temnel nedaleč kraj
brega. Ze sta dospela do prvega grmov-
ja in sta se skrila v njem kot dve plahi
živali. A zdaj sta se potuhnili in sta
se plazila skoro neslišno dalje. Le tu-
intam je počila pod njunimi nogami
trhla veja in je narabla zašumel suh
list. Dospela sta do nekaj črnega, ki je
ležalo nepremično na tleh. Starešina
se je sklonil in je vzkliknil polglasno:
»Mrlič!«

»Na mestu sva,« je šepnil Borut.

»Glejte tam spodaj one ognje!«

Starešina je stopil korak naprej.
In tedaj je zagledal pod sabo ravnino,
ki je bila vsa bela od mesečnih žar-
kov. Tupatam je plapolal plamen in je
zaklical polglasno človeški glas. Raz-
ločno so se videle gruče ljudi, ki so se-
dele kraj ognjev in so se premikale
sempatja.

»Obri so,« je dejal tiho starešina,
»posekamo jih nocoj. Samo da nas ne
zapazijo straže prezdaj. Kmalu pri-
dejo Slovenci. Ukazal sem jim, da obko-
lijo sovražnika. In tako nam ne uče-
niti eden. Oj, da bi le mogli ukaniti
straže!«

»Tu se nam ni bati nikogar,« je
odvrnil Borut, in glas se mu je tresel

od razburjenosti. »Stražnika, ki je stal
tu, je prevrgla moja puščica.«

»Vrl mladeček si,« ga je pohvalil sta-
rešina, »po vojski dobiš nagrado kot
hraber Sloven . . . Da bi le bili že naši
vojniki tu!«

Komaj je izpregovoril starešina, je
že začumelo v grmovju in prikazala se
je četa Slovencev, ki so se plazili po
vseh štirih bliže. Tedaj pa jim je naro-
čil starešina po tihem: »Polovica voj-
ske naj pride sem. Od tu se splazimo
neslišno in nevidno v sovražni tabor,
ker ni stražnika tu. A druga polovica
naj čaka tiho v gozdu na nasprotni
strani, dokler ne začuje bojnega krika.
Potem pa naj se vrže na sovraga.«

Ni preteklo sto hipov, ko je stala
silna množica za starešino in je nestro-
pal čakala povelja. Starešina pa je gledal
molče preko ravnine, kot bi ugibal,
kako naj ugrizne sovraga najlažje. Ko
se mu je zdelo, da so se Slovenci na oni
strani že pripravili, je zamahnil s ča-
kunom. Previdno in lokavo kakor volje-
je so se plazili Slovenci navzdol. Zakri-
vala jih je senca, ki je padala od viso-
kih smrek globoko doli po obronku.
Jasni plameni tam doli na ravnini so
pričeli pojemat. Tišina je zavladala
kroginkrog in to tišino je motilo samo
hrzanje konj, ki je prihajalo iz ravnine.

Sredi te tišine pa so se oglasili hi-

poma presunljivi kriki. Slovenci so do-
speli do prvih taborov. Kakor roj raz-
srjenih mravelj so se vrgli na sovraga.
In Obri, ki so dremali že v brezskrb-
nem spanju, so se prebudili. Takoj so
spoznali obupni položaj. Zgrabili so za
svoje orožje in so se postavili v bran.
Toda niso vzdržali silnemu navalu Slo-
vencev. Padali so na tla s preklanimi
glavami. Tu se jih je zbrala tolpa in z
ostrimi sulicami so se postavili Slove-
nom po robu. Toda od strani se je za-
letela v nje sovražna tolpa in jih je po-
mandrala v nekaj hipih. Tam so se ho-
teli vzpeti na urne konje in zbežati pre-
ko planjave. Toda še predno so se mo-
gli povzpeli konjem na hrbte, so popa-
dali, zadeti od ostrih sekir Slovencev.
Zmešnjava je zavladala po vsem tabo-
ru. Oglašilo se je obupno kričanje, ki
je odmevalo na vse strani; žvenket
orožja in divji hrup je napolnil vse
ozračje. Pričeli so goreti šotori in sredi
plamenov so se videle dotore postavbe,
ki so begale semintja, preganjane od
orjakov s težkim orožjem v rokah. Iz-
prevideli so Obri, da podležejo, ako se
ne zberejo in se ne postavijo sovraž-
niku v bran z vsemi močmi. A bilo je
prepozno. Pač se jih je zbralo veliko
krdelo in se zagnalo srdito v Slovence.
A Slovenci so vibrirali naprej in so jih
pritiskali nazaj.

Napelost med Grčijo in Turčijo.

Pred grško-turško vojsko?

»Wiener Allgemeine Zeitung« poroča iz Aten s posebne strani: Grška vlada je brzojavila svojim poslanikom, da sta bili pri rtu Karaburun zasidrani dve turški torpedovki, ki sta zabranili, da bi bili mogli tam zbrani grški begunci pobegniti na Mitilene. Torpedovki sta tam toliko časa ostali, da so Turki poklali iz Karaburuna dole grške begunce. Sele ko je bilo klanje končano, sta se torpedovki odstranili. V Atenah sodijo, da je po teh dogodkih vojska med Grško in Turčijo neizogibna. Dunajski grški poslanik je obveščal po grški vladi, da so turške torpedovke res nadzirale klanje karaburunskih grških beguncem, ko so hoteli na Mitilene pobegniti. Zelo dvomljivo je, če je zdaj, ko so se strasti tako vnele, še mogoče preprečiti novo vojsko med Turki in Grki. Želeli je le, da se vojska omeji zgolj na morje in da se ne razširi tudi na Balkan. (To je pač želeli, a ta želja se skoro ne bo izpolnila, če vojska res izbruhne.) Vojska se zato najbrž omeji na morje, ker na suhem Grška in Turčija ne mejita skupaj, ker ju loči Bolgarija, o kateri u p a j o, da ostane nevtralna. Dunajska diplomacija sodi, da je položaj zelo resen. Grška vlada hoče položaj razjasniti še prej, preden more Turčija razpolagati z naročenimi velikimi vojnimi ladjami. V Atenah so prepričani, da, če bi Grki zdaj vojske ne pričeli, jo prično Turki v treh ali šestih mesecih, ko bi bil položaj za Grško neugodnejši. Sedanji položaj se ne more vzdržati. Čez nekaj dni se mora odločiti, če je mogoče sedanji nevarni spor mirnim potom rešiti. »Temps« poroča iz Aten, da je le z vojsko mogoče dobiti zadoščenje radi preganjanja Grkov v Turčiji. Splošno se sodi, da bo šlo le za vojsko na morju. Tako zelo si želé Grki vojske, da bi smatrali prenehanje preganjanja le za nevšečno zadržavanje vojske. V Brajli in v Galacu zasidranim grškim ladjam je brzojavno ukazano, da se morajo takoj na Grško vrniti. Grški rezervniki v Brajli so pozvani, da morajo takoj pod orožje.

Srbi bodo morali Grkom pomagati.

Belgrajski politični krogi naglašajo, da če izbruhne grško-turška vojska, je po zveznem razmerju prizadeta tudi Srbija, tudi če bi se Grki in Turki le na morju vojskovali. Srbija mora ukreniti vojaške varnostne odredbe, s čemur se že mero-dajni krogi pečajo. Skupščina zato tudi niso 15. t. m. razpustili, marveč jo le odgodili. Srbski vladni krogi vendarle sodijo, da se grško-turški spor mirno reši. Skupščina je dovolila 122.800.000 dinarjev za izredne armadne kredite.

Rusija in Rumunija za mir.

V Konstanci je ruski zunanji minister Sazonov v soboto z rumunskim zunanjim ministrom in predsednikom Bratianuom dolgo časa konferiral. Vsi rumunski ministri in višji dostojanstveniki, kakor tudi carjevo spremstvo je bilo odlikovano z redi. V diplomatskih krogih se trdi, da se je v Sazonovovi navzočnosti v Rumuniji razpravljalo tudi o grško-turškem sporu in da ni izključeno, da bosta Rusija in Rumunija posredovali, da se spor mirno reši.

Usoda ubogih grških beguncem.

Iz Agrilije je pripeljal na Samo neki ameriški parnik 2000 grških beguncem, večinoma ženske in otroke, 2000 beguncem so odposlali na Kij. Na Samu pričakujejo še nek ameriški parnik z begunci, ki so v žalostnem stanju, ker so vse premoženje izgubili. Parnik jih je vzel na krov deloma ob obrežju, deloma z neke jadnice, ki jo je na morju srečal. 14. t. m. sta dve jadnici z vsemi begunci vtonili. 50 mladih deklic so Turki odvedli in jih baje pomorili. Turki so zopet v okolici Alatsitona klali Grkinje. V Agriliji je zbranih od 3000 grških beguncem, ki čakajo ladij. Iz Efeza se poroča, da so Turki v mestu in v okolici stanujoče Grke pozvali, da naj svoje hiše zapuste. Turški torpedni rušilec »Ihtlat« je 14. t. m. dve uri križaril pred Mitilenami.

Pred nemiri v Smirni.

Francoska križarica »La Touche Treville« v Beirutu je dobila povelje, da mora odpluti v Smirno. Ruski stacionar »Dонец« je dne 14. t. m. odplul iz Carigrada v Smirno, kjer pričakujejo, da izbruhnejo nemiri.

Minister dr. Streit napoveduje vojsko.

Grški zunanji minister dr. Streit je konferiral 15. t. m. s poslaniki velesil in jih obvestil, da je Grška od Turčije zahtevala, naj jamči slednja za to, da ne bodo več Grkov izganjali in da morajo Turki vrniti Grkom povzročeno škodo. Porta se brani ugoditi. Če Turčija ne izpolni, kar Grška v svoji goti zahteva, bi bila Grška prisiljena, da reši spor orožje.

Turški glasovi.

»Jeune Turquie« piše, da bo znala ohraniti turška javnost mir, ker zaupa vladi. »Tanin« sodi, da bi vojska Grški ne koristila. »Taswir i Efkar« ne veruje na vojsko, ki bi Grški nič ne koristila, ker

bi le povzročila, da bi se Turčiji in Grški Dardanele zaprele. Venizelos je storil napako s svojo alianco s Slovani in ker je preganjal mohamedance, vsled česar je postal položaj Grkov v Turčiji nevzdržljiv.

Sestanek v Konstanci.

Princ Karol se zaroči z veliko kneginjo Tatjano. — Rusija odstopi Rumuniji del Besarabije? Rumunija se definitivno odcepi od trozveze.

Na sestanku v Konstanci je bila, kakor se zatrijuje, sklenjena zaroka carjeve druge hčerke Tatjane s sinom rumunskega prestolonaslednika princa Karla. Na ta način bosta obe vladarski rodbini v najožji rodbinski zvezi, in dota, ki jo namerava dati car svoji hčeri, je baje naravnost velikanska. Gre namreč, kakor je razbrati iz ruskih in rumunskih listov, za odstopev precejšnjega kosa dosedanje ruske Besarabije Rumuniji, ker ima ta del Rusije pretežno rumunsko prebivalstvo. Kakor se zatrijuje, gre za odstopev kosa Besarabije ob Črnem morju v obsegu 100 km². Na teh dveh podlagah si hoče Rusija in Rumunija ustvariti novo podlago za njuno politiko in to bistvo pomeni čisto nove smeri v politiki obeh držav v bližnjem orien-tutu, t. j.: Rusija in Rumunija hočeta skupno rešiti važno Dardanelsko vprašanje. Pričakovati je, da bo Rusija, sporazumno z Rumunijo, razvila že v kratkem to vprašanje v popolni dalekosežnosti. Kakor se zatrijuje na Dunaju, je bilo ravno to vprašanje predvsem povod sestanku cesarju Viljemu z avstrijskim prestolonaslednikom v Konopištu, in ravno to vprašanje je bilo predvsem povod konferenci v Konopištu, na katero je bil včeraj poklican avstrijski zunanji minister grof Berchtold. Kot nadaljni predmet konferenc med carjem in kraljem Karlom se označa tudi rusko mornariško oboroževanje v Črnem morju in pa velike ruske vojaške priprave za bližnji čas ob južni in zapadni ruski meji. Tudi v tem oziru hoče Rusija zagotoviti Rumunijo, da rusko oboroževanje nikakor ni naperjeno proti njej, ampak da hoče Rusija samo pridobiti Rumunijo za skupno delovanje obeh držav v vseh vprašanih bližnjega orien-ta. Če premostimo ves ta program, postane takoj jasno, da je z zadnjim sestankom v Konstanci Rumunija definitivno prestopila mejo, ki loči Rusijo od trozveze in se postavila na stran, ki jo vodi daleč od njenih prijateljev Avstrije in Nemčije. Tako vsaj se govori v krogih tripelentente. Neverjetne te govornice niso. Zastonj se gotovo ni peljala cela carska rodbina z najveljavnejšimi državniki obiskat kralja Karola.

× × ×

Prisrčni zdravici.

Kralj Karol je pri galadinerju carju zelo prisrčno nazdravil, istotako je bil prisrčen in pomemben odgovor carja. Zdravici dajeta res veliko misliti, ker ne obsegata samo fraz. Kralj Karol je dejal, da vidi v carjevem obisku utrditev ozke vezi med Rusijo in Rumunijo. Car je odgovoril, da so davne prijateljske zveze med obema državama utrjujejo in je zelo pohvalil rumunsko armado. Oba vladarja sta naglašala korist sestanka za obe državi. Car je visoko povzdignil vlogo Rumunije na Balkanu. To je pri celi stvari gotovo najpomembnejše.

Dnevne novice.

+ Seja Izvršilnega odbora S. L. S. bo 24. junija t. l. ob 5. uri popoldne v knjižnici K. T. D., Katoliška tiskarna, III. nadstropje.

+ Tajništvo S. L. S. vlijudno prosi preč. gospode duhovnike, da blagovolijo nemudoma odgovoriti na dopis z dne 30. maja t. l., ker je dotična zadeva zelo nujna.

+ Liberalci in obrtništvo. Stvarno in uspešno delo deželnega zavoda za pospeševanje obrti, ki ima v kratkem času svojega obstanka pokazati več uspeha na polju gospodarske organizacije, obrtno didaktičnega dela, poživljenje domače industrije in za razvoj obrtništva sploh kakor so ga liberalci ves čas dosegli, ko so imeli za ta namen še vsa sredstva na razpolago in ko si še nikdo ni »izposodil« od njih misli za ustanovitev zavoda za pospeševanje obrti, je začelo hosti naše liberalne domoljube. Samo zato, ker je Slovenska Ljudska Stranka izvedla tako potrebno institucijo, za katero bi naši liberalci seveda še danes nosili »misel« po svojih brihtnih glavah, pa lop po njej! Naj jim bo povedano, da naj se nikar ne šopirijo s pavovim perjem, čeprav bi jim radi privoščili veselje lastniške pravice do njih »misli« za obrtno pospeševanje, ki so si jo pravtako, kakor Slovenska Ljudska Stranka izposodili iz drugih kronovin, kjer so bili ustanovljeni zavodi za obrtno pospeševanje že deset let in več preje, preden je zadobila Slovenska Ljudska Stranka moč v deželi in popravila, v kolikor se še to da, kar so že dolgo zamudili liberalci.

Naj jim bo povedano, da uspešnega dela zavoda za pospeševanje obrti ne bo moglo ovirati tudi to, da so se na nevalifikovan način vrgli na »zavodove uslužbenice in« dvorne svetnike«, ki se paš menda samo po liberalnih možganih vozi z Dunaja k otvoritvam in zaključkom tečajev. Da bodo nesebični liberalci še natančneje informirani o »klerikalnih zaslužkih« pri obrtnem pospeševanju, naj jim bo tudi povedano, da se za noben tečaj — in teh se vrši skoraj polovico v Ljubljani — ne zaračuna niti vinarja di-jet in ne fi-jakar in ne drugi taki lepi dohodki, po katerih se najbrže cede sline liberalcem, ne Kregarju, ne Ložarju, ne Remecu. Za tečaje izven Ljubljane dobe člani kuratorija povrnjene polne stroške in nobenih di-jet, tako da mora vsak iz svojega doplačati za to čast, ravnateljku pa urejuje potne račune kot uradniku dunajskega obrtno-pospeševalnega urada ta in jih gotovo ne bo pošiljal še v predgled v »Narodovo« uredništvo. Razumeli bodo pa gotovo tudi liberalci, da zavodovih priraditev ne odvarjajo in zaključujejo drugi, kakor zavodovi funkcionarji, ki so s svojo preveliko obzirnostjo doslej grešili proti stranki, kateri se ima zavod zahvaliti za obstanek. Končno naj bo liberalnim član-karjem še povedano, kar najbrže ne vedo, da imajo v zavodovem kuratoriju dokaj svojih somišljenikov, ki so jim vedno na razpolago računski zaključki in vsi knjigovodski zapiski, iz katerih lahko posamejdo do vinarja vse zaslužke Kregarja, Ložarja in Remeca. Treba zato ni zahtevati nekaj, kar že imate. Gospodje, vi po nepotrebnem upijete; rajši pridite in pogledajte, kar ni skrito. Kadar bodele povedali, koliko di-jet in zaslužkov si zaračunajo uslužbenici vaših institucij, se pa zopet oglasite, ali naj mi to povemo? Morda položite javnosti račune voženj in di-jet liberalnih občinskih svetnikov za časa »vzornega naprednega gospodarstva na ljubljanskem magistratu«. Danes žrtvuje dežela za zboljšanje obrtništva po 100.000 kron na leto, dočim bi se s tistimi groši, ki jih je dajal liberalni deželni odbor v te namene, kranjski obrtniki niti svojih čevljev ne mogli namazati!

+ »Narodove« laži. Prejeli smo: Povedali so mi, da »Slovenski Narod« piše, da kot odvetnik za stranke sestavljam in pri deželnem odboru vlagam pritožbe in jih potem kot deželni odbornik ugodno rešujem. Na to vest odgovorjam, da nisem kot odvetnik niti ene pritožbe ali vloge za kako stranko sestavil, ki bi se bila pri deželnem odboru v mojem referatu rešila. — Ljubljana, dne 16. junija 1914. — Dr. Vladislav Pegan.

+ 200.000 K je sklenil nabrati nemški »Bund« na Hrvaškem za nemške šole v Hrvatski in Slavoniji.

+ Liberalna stranka in moč repe. So-botni »Narod« piše: »Strah, da bi si naš kmet pomagal, je bil poglavitni vzrok, da so se klerikalci srdito ustavili cukrarnam in kmete tako nahujskali, da jih ni bilo pridobiti za nasajanje sladkorne repe. Na klerikalce je vplivala bojazen, da postane naš kmet s sladkorno repo tako premožen in neodvisen kakor je češki kmet, ki je vzel palico v roko in češko klerikalstvo potolkel in razbil. Zato so klerikalni poslanci in duhovniki rogovili in hujskali, da so stvar pokopali«. O, repa, repa, kakšne čudeže delaš! Na Češkem je repa »klerikalstvo« ubila, kaj ko bi ga tudi na Kranjskem! Edini odrešenik kranjskih liberalcev je postala torej repa! Če so liberalci pa tako prepričani o njeni veliki zdravilni moči za liberalno stranko, potem pa kar repo saditi pa tovarne zidati, naj stane, kar hoče.

— Umrl je v deželni bolnišnici Jožef Hladnik, trgovec iz Zg. Hotiča, v 33. letu starosti. Zapušča ženo in 5 nepreskrbljenih otrok.

— Avtomobilna alpska tekma. Poroča se nam, da so bili tekmovalci na kranjskih cestah povsod lepo pozdravljeni, v Kranju so celo gospice obsipale vozove z rožami. Vožnja je bila ta dan ugodnejša in se ni pripetila nobena nesreča. Iz Ljubljane so vozili avtomobilisti na Reko, Opatijo, Pisino, Pirano, Koper in v Trst, kamor je dospel vozač številka 21, anglež Ainsworth kot prvi ob treh popoldne. Jutri, v sredo odhajajo avtomobilisti ob petih zjutraj iz Trsta, vozijo: Senožec, Razdrto, Vipava, Ajdovščina, Col, Črni vrh, Godovje, Idrija, Ziri, Skofja Loka, Kranj, Tržič, Ljubeljsko sedlo (1370 m), od tam čez Spodnjo Koroško na Tirolsko in je postajališče šele v Toblahu. Kranjski avtomobilni klub pozdravi tekmovalce na Ljubeljskem sedlu in se pričakuje prvi voz okoli 10. ure popoldne.

— Nezgoda povodom avtomobilne vožnje v Kranju. Pišejo nam od ond: Ko se je včeraj zjutraj po osmi uri peljala posestnica Polona Brtoncelj, po domače Petrova, iz Godešič pri Skofji Loki s svojim možem po gastijskem klancu na sejem v Kranj, skočila je radi bližajočih se avtomobilov tako nesrečno z voza, da si je zlomila nad gležnjem desno roko. Morala je takoj k zdravniku, ki je revici obvezal

roko in jo zavrnil. — Mesto je v zastavah. Vozačem so metali cvetlice.

— »Kreditna zadruga«. Te dni bo pričelo razposiljati načelstvo »Kreditne zadruge« na vse hranilnice, posojilnice in druge denarne zavode prošnje za naklonitev kakega prispevka za sanacijo »Glavne posojilnice«. Načelstvo »Kreditne zadruge« prosi tem potom vsa p. n. ravnateljstva in načelstva teh zavodov, da vpoštevajo to prošnjo in po svoji moči priskočijo takorekoč v zadnjem trenutku »Kreditni zadruge« na pomoč ter čimprej in ugodno rešijo tozadevno prošnjo, ker mora zadruga pričeti dne 1. julija t. l. z izplačevanjem 30% kvote unikom »Glavne posojilnice«. Obenem se pa prosijo tudi one osebe, ki so direktno ali indirektno prizadete pri polomu »Glavne posojilnice«, da podpirajo to prošnjo »Kreditne zadruge« pri njim znanih denarnih zavodih.

— Bosenskega deželnega poslanca napadli kmetje. Dne 13. t. m. so napadli na cesti med Bihačem in Krupo kmetje bosanskega saborskega poslanca dr. Katičiča, ki se je peljal na vozu s svojim oskrbnikom. Oskrbnika in voznika, ki je nečak oskrbnika, so kmetje ustrelili. Dr. Katičič je ostal neposkodovan. Napadalc so pobegnili. Povod napadu je bila menda dolgotrajna pravda, ki se je vršila med oskrbnikom kot zastopnikom dr. Katičiča in njegovimi kmeti zaradi njegovega gozda.

— Samoumor po povratku v domovino. 11. t. m. popoldne se je v Gorenji vasi, občina Šmarjeta, obesil v svoji šupi 42letni posestnik Anton Štamcar, med tem ko je bila njegova žena pri maši. Štamcar je bil osem let v Ameriki in se je vrnil v domovino šele 8. t. m. Vzrok samoumora so menda slabe družinske razmere.

— Prijeta vlomilca. V zadnjem času so bili v radovljiškem okraju izvršeni pogosti vlom v delavske barake, ne da bi se posrečilo izslediti storilca. Te dni pa je zasačil drvar delavca Antona Urevca iz Gorij, rojenega 1. 1878., ko je izkušal vlomiti s sekiro na blejski planini v koč posestnika Antona Vovka, v kateri so imeli drvarji shranjene svoje stvari in živila. Ko je videl Urevca, da je zasačen, je vrgel sekiro proč in pobegnil. 12. t. m. so Urevca aretovali in izročili okrajnemu sodišču v Radovljici. — 13. t. m. so v Gorenji vasi pri Skocijanu na Koroškem aretovali 33letnega delavca Fr. Leskovca iz Verda pri Vrhniki, ki so ga zasledovali po tirnici zaradi raznih tatvin v logaškem in postojnskem okraju ter v Železni Kaplji. Izročili so ga sodišču v Velikovu.

— Med poletom se obril. Pilot Kenschel na letališču pri Aspernu je stavil 500 kron, da se med poletom sam obrije. Kenschel je vzel brivski aparat in se je dvignil brez potnika v zrak. V višini 1000 metrov je večkrat obletel letališče, nato se je pa obril in je med tem, ko se je z obema rokama bril, z nogami krmil aeroplan, ki je precej stabilno letel. Čez 21 minut se je vrnil na tla, čedno obril.

Slovinci Isire, pozor!

Proti kandidatu Mateju Škerbec, dekanu, Kerkavce, nastopita pri volitvah v kmečki kuriji, dne 19. t. m. dve stranki: italijansko-liberalna z Bartolichem in kmečki neodvisni volilci, to je slovenski liberalci z Andrijašičem iz Černegakala. Slovenski volilci! Vsi v boj za kandidate političnega društva: Matej Škerbec, dekan, Kerkavce in Josip Valentič, nadučitelj, Sv. Anton; ker drugače je v veliki nevarnosti slovenski mandat koprške okolice. »Kmečki neodvisniki«, to je pristni liberalci Koprškega okraja, pridno agitirajo, razposiljajo plakate in grdo lažejo, da je Andrijašič proglašen od političnega društva za Hrvate in Slovence. Tako liberalci povsod le podirajo!

Šlarske novice.

Š županska kriza v Gradcu. Ko je v Gradcu prišlo na dan vprašanje o posredovalnem uradu za živila, je mislila večina občinskega sveta, ki obstoja iz socialnih demokratov in 13 uradniških zastopnikov, da bo z razpustom tega urada zopet ustvarjen mir za dlje časa. Toda v meščanskem klubu združena nemška svobodnomiselna opozicija se s tem ni zadovoljila in je izostala pretekli petek od občinske seje, češ da je bilo poročilo mestnega sveta o uradu za živila tako pristransko, da znači žalitev meščanskega kluba, kateremu se mora dati v osmih dneh zadoščenje. Dokler se to ne zgodi, se meščanski klub ne bo udeleževal sej. Te svoje sklepe je opozicija sporočila županu po prezidijalnem slugi in šele pozneje pisмено. Stvar je tudi zato zanimiva, ker pripada župan kot občinski svetnik I. volilnega razreda meščanskemu klubu kot hospitalant. Župan dr. Fleischhacker je izvajal konsekvence ter je meščanskemu klubu

pismo ne sporočil, da bo po rešitvi nekaterih nujnih poslov, vsekako pa do prihodnje občinske seje odložil župansko čast. V nedeljo so se vršile cel dan seje meščanskega kluba in v ponedeljek, dne 15. t. m., so občinski svetniki, združeni v meščanskem klubu, naznanili županu dr. Fleischhackerju, da odlagajo svoje mandate. Vsled tega zna biti občinski svet razpuščen ter imenovan na čelo mestne uprave vladni komisar. Graški krščanski socialci so se spričo teh razmer začeli tudi gibati ter mislijo na izpolnitev svoje organizacije. Tekoči teden se vrše v Gradcu štirje krščansko-socialni shodi, na katerih se bo razpravljalo o občinskem gospodarstvu in ustanovitvi okrajne organizacije. V jeseni pri prihodnjih občinskih volitvah bodo krščanski socialci bržkone že dejansko posegli v volilni boj.

š **Zakaj je Wastian odstopil?** Ni prišla ravno nenadoma vest, da bo Wastian odložil svoj državnozborni mandat in podžupansko mesto v Mariboru. Javna tajnost v Mariboru je, da je županu Schmiedererju že dolgo časa presedalo to mučno razmerje, v katerem so se nahajali mestni očetje. Pri nekem sestanku se je baje Schmiederer izrazil energično: »Wenn er (Wastian) nicht gehen will, gehe halt ich«. (Če on ne bo šel, grem pač jaz.) In to je pomagalo. Wastian, ki se »zdravi« na vinogradnem posestvu svoje žene, je dobil od svojih »zvestih« resen migljaj, naj gre. Bredke je bil ta korak za moža, ki je imel še ne dolgo nemško nacionalno politiko cele štajerske nekako v žepu, bil slavljena oseba, mož, ki je imel ugled na zunaj in znotraj. »Wastian, Wastian, pa zopet Wastian,« se je glasilo po Mariboru in Gradcu. Mestno odborniški mandat v Mariboru in deželno poslanstvo pa si je mož pridržal le še iz ozira na »Südmarko«. Če bi namreč odložil vse svoje šarže, moral bi odstopiti tudi kot predsednik »Südmärke«. A tukaj ga še hočejo držati. Zakaj? So razna namigavanja. Eni pravijo, da, če popolnoma odloži predsedstvo in bi prišel drug predsednik, mogoče osebno Wastianov neprijatelj, bi se lahko zgodila eventualna »presenečenja«. Tako pravi ena verzija. In ta bo tudi najbrž prava. Drugo poročilo zopet pravi, da, ko bo Wastian »ozdravel«, se bo zopet popolnoma posvetil »delovanju« v prid »Südmarki«. Na vsak način pa je še cela afera zakrita v gosto meglo. Prepričani smo, da pri obstoječih razmerah niti sodnijska obravnava ne bo prinesla v celoto afero dovolj jasnosti. Trezni Nemci pravijo, da je Wastian prizadajal Südmarki hud udarec. Od časa, ko se je prišlo znani »kupčiji« knjig na dan in se govori o raznih drugih »kupčijah«, so Nemci začeli menda svoj mošnjiček za Südmarko tesneje zavezovati. — Podžupan v Mariboru bi rad postal sedaj dr. Orosel, a proti njemu je uradniška struja, to je struja, ki ima sedaj glavno besedo v mariborskem občinskem svetu. Kdo bo postal mariborski državni poslanec, se tudi različno ugiba. Namigavalo se je, da dr. Mravljag in njegova novejša družba baje dela za dr. Ursinna z Dunaja. Oficialna magistratna stranka pa je popolnoma razdrapana. Če bi imeli socialni demokratje kolikor mogoče malo boljše vodstvo — bilo bi lahko mogoče, da izderejo ta mandat zopet Nemcem iz rok.

š **Slovenski župan v mariborski okolici.** V Slivnici pri Mariboru je za župana izvoljen že drugo dobo gospod Mihael Lesjak, naš gostilničar in mesar v Slivnici. Ta občina je bila pred nekaj leti zagrizeno nemška trdnjava. Odkar pa se je začelo naše mlado gibanje v mariborski okolici, padla je ta postojanka v roke slovenskih mož.

š **Smola Hohenblumovcev.** V Lipnici na Srednjem štajerskem se je vršil v nedeljo, dne 14. t. m., buren gospodarski shod, na katerem je govoril znani vitez Pantz. Iz Gradca so se pripeljali na shod Hohenblumovi pristaši Regula, Rokitan-sky itd. Hoteli so Pantzev shod razbiti. A morali so oditi, oziroma so jih pometali iz dvorane. Ko so hoteli Hohenblumovci napraviti shod po § 2. v neki gostilni, niso dobili potrebnih prostorov. Pantz začel je rogoviliti torej tudi na Srednjem štajerskem. Priprava za deželnozbornske volitve, ki utegnejo biti v pozni jeseni.

š **Štajerski orožniki proti hrvatskim Sokolom.** Hrvatski listi poročajo: Ko je 14. t. m. odjhalo 12 jezdecov Hrvatskega Sokola iz Zagreba na župni zlet v Brežice, kjer je ondotni slovenski Sokol proslavljal neko slavlje, in ko so prišli do Brežic, jih je ustavilo 46 orožnikov z nataknenimi bajoneti pod vodstvom nadporočnika von Lichema iz Maribora. Sokoli so se ustavili. Ker neki konj ni pariral, ga je nadporočnik s sabljo udaril. Nato je hotel jezdec aretirati, a so se vsi Sokoli zanj tako zavzeli, da je moral odnehati. Pozneje je nadporočnik uvidel, da se je zaletel in se šel opravičiti k starejšini brežiškega Sokola dr. Stickerju. Dejal je, da je dobil obvestilo, da so jezdec zagrebskega Sokola preoblečeni častniki na eraričnih konjih! — Menda res na Hrvatskem sumijo že častnike »antidinstičnega mišljenja« in so na dnevnem redu tozadevne denunciacije.

š **Poslanca Brenčič in dr. Korošec** sta dne 13. t. m. vodila deputacijo slovenskih kmetov v Dravskega polja k cesarskemu namestniku Claryju. Deputacije, katere se je udeležil tudi župan Vrščič iz Nove vasi pri Ptuj, je izročila Claryju prošnjo, da se nemudoma pomaga ubogim posestnikom, katerim je zadnja povodenj ob Dravi napravila veliko škodo. Drava tudi zelo preti Novi vasi. Regulacija je skrajno potrebna. Namestnik je obljubil hitro pomoč.

š **Radi ponesrečenih špekulacij** s hišami se je ustrelil v Gradcu posestnik in gostilničar V. Brinovšek. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico.

š **Zaročil se je** naš somišljenik g. Jožef Pečovnik, sin veleposestnika in župana na Rdečem bregu na Pohorju, z gospodično Josipino Lampret, veleposestniško hčerko na Smolniku pri Rušah. Poroka bo začetkom julija na Smolniku.

š **Vlom v župno cerkev** v št. Jurju ob južni železnici se je izvršil v eni zadnjih noči. Izpraznjeni so bili vsi nabiralniki. Ker se je to zgodilo že večkrat, so sklepali, da se nahaja tat kje v bližini. Iz Celja so prignali dva policijska psa, ki sta zasledovala vlomilca do neke bližnje hiše in zalajala tam v nekega Antona Ovčarja. Da se pa prepričajo, jeli se psa nista varala, so Ovčarja postavili med druge ljudi, kjer sta ga pa psa zopet izsledila. Ovčarja so dali pod ključ.

š **Meščansko šolo** v Žalcu otvorijo najbrž še letošnjo jesen.

Primorske vesti.

p **Avstrijska alpska avtomobilska dirka.** Včeraj popoldne so iz Celovca došli v Trst udeleženci avtomobilne alpske dirke. Dirke se udeležuje 75 avtomobilskih dirkačev. Prvi avtomobil števil. 21 je došel v Trst ob 3. uri 10 minut popoldne. Za tem so prihajali ves popoldan pozno do večera ostali avtomobili. Vožnja po mestu je bila jako težavna, ker se je vedno motil javni promet, zlasti po obrežnih ulicah, koder so vozili avtomobili. Na Velikem trgu pred magistratom se je dogodila neznatna italijanska demonstracija. Neki človek je zvezal okoli 40 mehurčastih balončkov skupaj ter spodaj pripel ponosno italijansko trikoloro. Nato je balončke izpustil v zrak. Trikolora je plapolala in plesala po Velikem trgu in slednjič obstala na strehi palače mestnega magistrata. Nabrala se je precejšnja množica, ki je zadržana in veselo pozdravljala zastavo. Policija je letala semintja, hoteč na kak način vloviti neporednega demonstranta v zrak. Slednjič so pozvali mestne ognjegašce, ki so zastavo lepo spravili v varno zavetje. Na ta način so hoteli tržaški Italijani dokumentirati italijanstvo Trsta došlim avtomobilnim dirkačem.

p **Podrobnosti k požaru v čistilnici olja.** Včeraj ves dan je še trajala gasilna akcija. Dve brigadni na par ste neprehoma delovali, okrog se razširja velik smrad. Glavno poslopje, katero je popolnoma zgorelo, meri v dolžosti 50 metrov, v širokosti pa 30 m. Popoldne si je pogoril še ogledala požarna komisija, ki je začela s cenilnim delom. Nekateri cenijo škodo na en milijon kron. Tovarna je bila pri neki dunajski zavarovalnici zavarovana za poldrugi milijon kron. Stroji so po večini vsi pokvarjeni.

p **Trst brez vode.** V nedeljo se je pokvarila na miramarski cesti glavna vodovodna cev tržaškega vodovoda. Vsled tega je bil en del mesta v nedeljo popoldne in včeraj ves dan brez vode. Poprave so bile jako težavne in še otežkočene vsled deževja, ki je padalo od nedelje na ponedeljek. Prebivalcem dotičnega dela mesta so dovažali vodo v sodih. Tekom današnjega dne utegnejo postaviti nove cevi.

p **Slaba letina s češnjami.** Iz Krmina izvažajo češnje na Rusko, v glavnem v Varšavo, Lodz in Petrograd. L. 1912. so odposlali tja 100 vagonov češenj. (Vagon obsega do 100 kvintalov češenj v koških). — Leta 1913. so odposlali sicer manj češenj, ali ker je bila cena boljša, je ostal denarni uspeh isti. Letos pa so odposlali le 18 vagonov in skupiček je za okroglo 250.000 K manjši. Tako do preteklega tedna. Kako velika je škoda na sploh in v celoti deželi, si lahko mislimo na podlagi gornjih števil.

Avtomobilska nesreča. Med Dobresem in Mnisekom se je prevrnil avtomobil, ki ga je vozil praški tvorničar Bondy. Vsi so prišli pod voz. Tehnik Kurz in šofer sta mrtva, ostali so le lahko ranjeni.

Zadnje vesti.

KAŠNI SLOVANI SO TO!

Trst. Kandidata »samostojnih kmetov«, to je tistih, ki nasprotujejo duhovniku Škrbcu, Josipa Andrijašiča, kandidirajo tudi Italijani v družbi z Bartolichem. Slo-

venski liberalci imajo torej skupnega protikandidata zoper »Politično društvo za Slovence in Hrvate« z Lahi. Skandal brez primere!

OBČNI ZBOR DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA ZA ISTRO.

Lovran. V selu Lignju se je vršil letos 14. t. m. 21. glavni zbor Družbe Sv. Cirila in Metoda za Istro. Predsednik Vekoslav Spinčič pove, da je za solo v Lignju daroval neznanec 25.000 K. Družba vzdržuje 56 šol. Spominja se zapuščine 100.000 K pokojnega dr. Banjavčiča. Omenja sklep Schulvereina, nabirati denar v Nemčiji in priporoča še večjo požrtvovalnost. Blagajnik Katalinič: Družbina imovina znaša 340.000 K, večinoma v zgradbah. Dohodki leta 1913. znašajo 213.000 K, stroški 208 tisoč kron. Glavnica se je zvišala za nad 5000 K. Sprejel se je predlog, da se družbino delovanje razširi odslej tudi na Trst.

SODNA RAZPRAVA O PROPADLI SÖLKANSKI MIZARSKI ZADRUGI.

Gorica. Danes popoldne se je nadaljevala razprava, pri kateri predseduje sodni svetnik dr. Sterle, o propadli liberalni mizarski zadrugi v Solkanu. Zaslišalo se je 7 prič in prebralo izpovedi 19 prič. Iz izpovedi prič je razvidno, da je Konjedić delal pri mizarski zadrugi popolnoma na svojo roko ter je celo izključeval odbornike, ki mu niso parirali. Članom zadruga je pripovedoval in dokazoval, da bo zadruga tekom deset let tako izborna prosperovala, da se bodo njeni člani lahko izprehajali s palčico v roki. Zastopnik dr. Tuma je predlagal, naj se zasliši kot priča Andrej Gaberšček, bivši predsednik trgovske in obrtne zadruga, ker je bila solkanska mizarska zadruga od trgovske in obrtne zadruga tako odvisna, kakor je tovarna od podjetja, ki jo financira. Trgovska in obrtna zadruga je ustanovila mizarsko zadrugo v Solkanu in jo tudi financirala. Drž. pravdnik Jeglič se je protivil predlogu dr. Tume, vendar pa je sodni dvor sklenil, da se danes popoldne zasliši kot priča Andrej Gaberšček, dosedanji predsednik trgovske in obrtne zadruga. Razprava se nadaljuje danes ob 4. uri popoldne.

ZA MALISORE JE DENAR, ZA NAS PA NE.

Skader. Te dni se je tu slovesno otvoril »Malissorenheim«, v katerem se bo izključno na stroške avstrijske vlade vzgajalo na stotine malisorskih otrok. Učni jezik bo albanski in nemški. (Za tisoče in tisoče slovenskih in hrvatskih otrok pa ni denarja.)

ČEŠKO - NEMŠKA SPRAVNA POGAJANJA.

Praga. Položaj češko-nemških pravnih konferenc se presoja zelo pesimistično. Vlada bo bržkone razpisala volitve za češki deželni zbor jeseni. V tekočih dneh se bo odločilo, ali se bodo konference prihodnji teden nadaljevale, bržkone pa se bodo nadaljevale šele prihodnji teden. »Pravo Lidu« piše, da zna povzročiti neuspeh pravnih konferenc razpust parlamenta.

IZ ALBANIJE.

London. Iz Drača je došla vest, da so avstro-ogrške in italijanske bojne ladje streljale le na vstaše.

Drač. Avstro-ogrške in italijanske torpedovke so priplule bližje k obali tako, da obvladajo s svojimi topovi mesto in okolico. V mestu so postavili več bolnišnic. V bolnišnici, v kateri strežejo avstro-ogrške dame, je 35 ranjencev.

Dunaj. Po najnovejših poročilih je napad vstašev na Drač na celi črti odbit. Vstaši imajo velikanske izgube.

Drač. Avstrijski admiral je izkrcal mornarje za varstvo nemškega poslanstva in hiše kontrolne komisije.

ZMAGA KONSTITUCIONALCEV.

Rim. Pri volitvah za rimski provincialni zbor je zmagala z veliko večino združena lista konstitucionalnih liberalcev in katoličanov.

MILANSKI OBČINSKI SVET V SOCIALNODEMOKRAŠKIH ROKAH.

Milan. Pri včerajšnjih volitvah v občinski zastop so zmagali socialni demokrati s 500 glasov večine, tako da je sedaj milanska občinska uprava popolnoma v rokah socialnih demokratov.

RUSKA AVIATIKA PRIJETA V VZHODNI PRUSIJI.

Berolin. V bližini Allensteina so aretovali dva ruska častnika, ki sta se spustila z letalnim strojem na zemljo. Pilot je ruski poročnik Soranki iz Grodkova, njegov pasažir pa neki ruski častnik. Ko sta letela preko meje, so nanju streljale ruske straže. Preiskava je dognala, da v tem slučaju ne gre za vohunstvo.

ŠEST OSEB UTONILO.

Praga. Na Labi se je prevrnil čoln, v katerem je bilo osem oseb; šest oseb je utonilo.

ARTILJERIJA AVSTRIJSKE DEŽELNE BRAMBE

se bo stopnjema izpopolnila tako, da bo obsegala od 1. oktobra 1915 nadalje generalno nadzorstvo, 8 brigad z 8 havbičnimi in z 8 topničarskimi polki, 16 havbičnih in 16 topničarskih divizij, 32 havbičnih in 32 topničarskih baterij, 128 havbic in 128 topov, okoli 8000 častnikov in mož ter nad 4000 konj.

OBISK ANGLEŠKEGA VOJNEGA BRODOVJA V KRONSTADTU.

Iz Peterburga poroča »Berliner Tageblatt«, da bo obisk angleškega vojnega brodograja v Kronstadtu zelo slovesen, da se najodločnejše podčrta angleško-rusko zblizanje.

Romanje h Gospej Sveti z izletom na Vrbsko jezero

in v Celovec se vrši prihodnjo nedeljo, 21. t. m. Odhod posebnega vlaka iz Ljubljane ob 3. uri 3 min. zjutraj z državnega kolodvora v Šiški. Kdor se želi udeležiti, naj to nujno naznani vsaj do četrta, 18. t. m., in pošlje denar pisarni S. K. S. Z. v Ljubljano, Ljudski dom, I. nadstropje, in sicer za III. razred za tja in nazaj vstevši vožnjo s parobrodom 6 K 50 h, za II. razred vstevši vožnjo s parobrodom 10 K. Zunanji udeleženci naj denar takoj po nakaznici pošljejo na »Slovensko kršč.-soc. zvezo« v Ljubljani, nakar takoj po pošti dobe legitimacije. Udeleženci naj naznanijo, če se udeležijo skupnega kosila v Celovcu in zajtrka pri Gospej Sveti. Skupno kosilo (juha, meso, prikuha, kruh) bo stalo 80 vin.

Ljubljanske novice.

lj **Imenovanje.** Višji deželnosodni svetnik Ivan Kavčnik v Ljubljani je imenovan za dvornega svetnika najvišjega sodnega in kasacijskega dvora. — Deželnovladni koncipist dr. Leonidas Pitamic je imenovan za ministrskega koncipista v ministrskem predsedstvu.

lj **Posnemanja vreden sklep tudi za Ljubljano.** Odvetniki in notarji 14. in 15. dunajskega okraja so sklenili na iniciativo njihovega stanovskega zastopstva, da bodo imeli od junija do 31. avgusta v sobotah svoje pisarne samo do 3. ure popoldne odprte.

lj **Cirkus Kludsky** je imel včeraj svoj ogromni šofor zopet skoraj popolnoma napolnjen radovednega občinstva. Na višku vseh produkcij sta pač tudi včeraj bila brata Kludsky s svojimi prvovrstnimi dresurami. Tudi od ostalih točk je mnogo takih, ki se jih tu prvokrat vidi in je tako umevno, da se občinstvo za ta proizvodnja zelo interesira. Razne »koncesije«, ki jih nekateri klovni dajejo slovensčini, pa hvaležno odklanjamo. Ne vemo, katerega instruktora za slovensčino so imeli ti klovni. Vsekakor je moral biti instruktor posebne vrste, ker je naučil klovne, da je že »slovenski dovtip«, ako se prav grdo zakolne in da se slovensčino karikira z največjo surovostjo.

lj **Na potu okoli sveta.** 1. aprila leta 1910. sta krenila iz Sofije gđc. Verka Daskalova in gosp. Petko Daskalov, dijak, novinar in humorist, da prepotujeta tekom 8 let vse zanimive kraje v Evropi, Aziji, Afriki, Ameriki in Avstraliji ter se poučita o značajih in običajih raznih narodov. Povod potovanja je bila nekaka stava med gori imenovanimi in »Societe geografika et propaganda sport, Turisto internationale« za 250.000 frankov. Odšla sta iz Sofije z 2½ vinarja v žepu in 50 kg prtljage na hrbtu. Potni stroški so odvisni od prodaje razglednic, ki jih prodajata. Včeraj sta došla v Ljubljano. Doslej sta prepotovala 46.328 km, vsega skupaj bodeta prepotovala 98.000 km.

lj **Umrla je** na Tržaški cesti št. 21 gđna. Elza Lesjak, stara 17 let. Pogreb bo jutri ob 5. uri popoldne.

lj **Podjeten berač.** Dne 16. t. m. je policija aretovala v Wolfvici ulici berača Marka Derova, ki je prosjačil od hiše do hiše. Mož je izpovedal, da je prišel zato v Ljubljano iz Metlike peš, da bi dal popraviti svojo uro. Za popravilo ure, ki je vredna 6 K, je plačal celih 40 vinarjev, ki jih je pa seveda moral naprosjati. Policija je menda podjetnega berača poslala z odgoonom domov po novi belokranjski železnici.

lj **Umrla je** v Ljubljani: Elizabeta Lesjak, hči poštnega poduradnika, 18 let. — Ivan Zagar, delavec, 40 let. — Fran Križnar, hlapec-hiralec, 74 let.

lj **G. Fran Sakser** biva še nekoliko dni v Ljubljani v hotelu pri »Slonu« in se od tu poda na Bled.

Zlat čipalnik se je našel v tivolskem drevoredu. Dobi se v upravništvu »Slovenca«.

Ij Aretovan je bil zaradi prepoveda-
nega povratka neki Filip Fajdiga.

30. državna loterija v dobrodelne na-
mene. Zrebanje te loterije se vrši že dne
2. julija; izžrebanih bo 21.146 dobitkov v
skupnem znesku 625.000 kron, in sicer v
gotovini. Glavni dobiček znaša 200.000 K,
dalje so dobitki po 50.000, 30.000, 20.000
kron itd. Srečke se dobivajo po 4 krone.

Varuh dojenčkov

165

Sladni čaj znamka »Sladin« je rešil dojen-
čke, pri katerih so druga otroška redilna
sredstva odrekla. Vzgojenje s Sladinom je
polovico cenejše. Prihrani se tudi na mleku
in sladkorju. 1/4 kg zavoj stane 60 vin. in se
dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 K
franko pri izdelovalcu, **lekarnarju Trnkoczy**
zraven rotovža v Ljubljani. Njegova žena
je vzgojila s Sladinom 8 zdravih otrok. Na
stotine mater to vzgojenje, posnema z naj-
boljšim uspehom. Za odrasle je Sladin edini
zajtrk, kateri daje kri, moč, mirne živce,
zdravje. Je polovico cenejši kakor vsak drug
zajtrk in prihrani tudi na mleku, sladkorju.
Za bolne je Sladin izvir zdravja. Glavne
zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy,
Schönbrunnerstraße 109, Radeckplatz 4,
Josefsstädterstraße 25. V Gradcu: Sack-
straße 4. V Trstu, drogerija I. Camauli Giov.
di Quardiella 703; v Gorici Mazzoli E. trgovci;
v Celju Hočevar, trgovci; v Celovcu Hauser,
lekarnar; v Mariboru König, lekarnar 109.

Od globoke žalosti prevzeti na-
znanjamo vsem sorodnikom in znan-
cem pretresujočo vest, da je Vse-
mogočnemu dopadlo poklicati k
Sebi našo iskreno ljubljeno hčer,
ozir. sestro

Elzo Lesjak

in sicer danes ob pol enajstih do-
poldne po dolgem, mučnem trp-
ljenju v 17. letu njene starosti.

Zemeljski ostanki drage pokoj-
nice se bodo v sredo dne 17. t. m.
ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti
Tržaška cesta št. 21 prepeljali k
zadnjemu počitku na pokopališče
k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo da-
rovale v župni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, 15. junija 1914.

Globoko žalujoči ostali.

Na najvišje povelje Njegovega ces. in kralj. Apostolskega Veličanstva.

30. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta državna loterija vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem
znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša:

1808

200.000 kron

Srečkanje se vrši javno na Dunaju dne 2. julija 1914. Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobe pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstrasse 5, v
loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v me-
njalnicah itd.; Igralni načrti za kupce srečk zastoj. — Srečke se dopošljejo poštne prosto.

Od c. kr. generalnega ravateljstva za državne srečke (oddelek za dobrodelne loterije).

2027

Tužnim srcem naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znan-
cem, da je naš iskreno ljubljeno
soprog in oče, gospod

Jožef Kladnik

trgovec, posestnik in gostilničar v
Gornjem Hotiču

previden s svetimi zakramenti za
umirajočega včeraj ob 4 uri popoldne
mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v sredo 17. t. m.
ob 3 uri iz deželne bolnice v Ljub-
ljani.

Se priporoča v pobožno molitev.

Ljubljana, 16. junija 1914.

Zalujoči ostali.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 11. junija 1914.

Pšenica za oktober 1914	12-98
Rž za oktober	9-38
Oves za oktober	7-84
Koruzna za julij 1914	7-58
Koruzna za avgust 1914	7-72

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Ura za reklamo

Kdor hoče imeti uro zaslonj
eleg. precizijsko uro
za gospode ali dame po izbiri,
naj piše takoj 2018
razpošiljalni ur FR. SCHMIDT,
Praga, Kralj. Vinogradi.

Več mlzarskih pomočnikov

sprejme takoj v trajno delo Anton
Dernič, izdel. orgel v Radovljici.

2019

Za Bosno se sprejme takoj starejša

gospodinja

ki bo morala opravljati poleg nakupovanja
in preskrbovanja hrane za dva gospoda tudi
vsa domača hišna opravila, kot snajenje
stanovanja, obleke in obuvala. Naslov se
izve pri upravi »Slovenca« pod št. 2014.
(Znamka za odgovor!)

župnik

Friderik Repolusk

v St. Vidu pri Mislinjah (Štajer-
sko) je bil edino in samo po
uporabi tinkture za želodec le-
karnarja Piccoli-ja v Ljubljani,
Dunajska cesta, rešen želodčne
bolezni, vsled katere je trpel že
celih 19 let. — Steklenica 20 vin.

Naročila sprejema lekarna

G. PICCOLI, Ljubljana.

677

Znak sv. Petra

Petrove kapljice

Preizkušen in izvrsten lek proti
akutnim in kroničnim boleznim že-
lodeca, čreva, jeter, ledvic in obisti.
Petrove kapljice so sestavljene iz zeli-
ščinih sokov, ki blagodejno učinkujejo
na prebavo, pomagajo vsakomur proti
slabi prebavi, slabostim, kroničnemu
katarnu želodca in čreva. Pomiruje živce
in krepi cel organizem. — Petrove ka-
pljice so zakonito zavarovane in se raz-
pošiljajo širom sveta. 1551

Steklenica velja 50 vin., 12 steklenic
K 5.—, 24 steklenic K 10.—.

Dobiva se v lekarni »pri Sv. Petru«

FR. SULLER, Zagreb, Vlaška ulica 91.

kakor tudi v vseh ostalih lekarnah.

500 kron!

Vam plačam, ako Vam
moj uničevalec »RIA-
MAZILO« ne odpravi
Vaših kurjih oces bra-
davic in trde kože v treh
dneh brez bolečin. Cena
lončku z jamstvenim
pismom K 1.—, 3 lončki
K 2-50. Na stotine po-
hvalnih in priznanih pisem. 3642

Kemeny, Raschau (Kassa) I.

Poštni predal 12/160, Ogrsko.

Tovorni avtomobil

zistem »Sauer«, 35 HP močan, noseč 45 met. stotov, le
malo časa v rabi, zatorej skoro nov, se zaradi opustitve obrti
tako prodaja proti jako ugodnim plačilnim pogojem.

Avtomobil se lahko ogleda v

tovarni za vozove Peter Keršič

Spodnja Šiška pri Ljubljani.

2023

Če se mirno preudari, se mora priti do izpoznavanja, da so

mešanice pražene kave

Karola Planinška

po aromi in izdatnosti najboljša.

Dobivajo se v pražarni,

vogal Dunajska cesta - Sodna ulica in v špecerijski
trgovini Dunajska cesta šteč. 6.

1129

Dobre srajce ceno!

873

Radi upeljave

nove specialitete bom en del
mojega skladišča perila po znatno nižanih
cenah prodajal. Ne zamudite te redke prilike!

začetek !! konec

ponedeljek 14. junija ::::

sobota 28. junija

Specialna modna in športna trgovina za gospode in dečke

Franca Jožeta cesta 3

J. KETTE, Ljubljana

Franca Jožeta cesta 3

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorod-
nikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš
iskreno ljubljeno oče, brat itd., gospod

Francišek Žvan

trgovec in posestnik

danes 13. rožnika v starosti 79 let, po dolgi mučni bo-
ležni, previden s sv. zakramenti za umirajočega v Gospodu
preminul.

Pogreb predragega rajnika bo v ponedeljek dne
15. rožnika ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Predrago pokojnika priporočamo v pobožno mo-
litev in blag spomin.

Kamna gorica, dne 13. rožnika 1914.

Francišek, župnik, in Anton, c. kr. davčni upravitelj, si-
nova. — Rozalija, Franciška in Josipina omoč. Strnad,
hčere. — Anton Žvan, brat. — Rudolf Strnad, c. kr.
davčni upravitelj, zet. — Radko, Jožko in Marica
Strnad, vnuki.

Zahvala.

Vsem duhovnikom, sorodnikom, prija-
teljem in znanem se pristrčno zahvaljujemo
za mnogobrojne dokaze sočutja, častno sprem-
stvo in prekrasne vence ob smrti našega pre-
ljubega očeta

Franciška Žvan

Kamna gorica, 16. rožnika 1914.

žalujoči ostali.

2026

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.